

vele leden zich daarmede minder kunnen vereenigen. Voor de universiteit te Leiden wordt deze vermindering althans gedeeltelijk verklaard, door het wegvallen van de kosten van aanbouw van nieuwe academische gebouwen; maar minder gemakkelijk laat het zich verklaren voor de overige universiteiten, waar thans leeraren gevonden worden, aan wie de volstrekt noodzakelijke hulpmiddelen nu bij het onderwijs worden onthouden.

Door sommige leden was evenzeer met voldoening kennis genomen van de verklaring des Ministers, dat er onevenredigheid bestaat tusschen het noodige getal hoogleeraren aan de verschillende universiteiten, en dat die onevenredigheid gaandeweg moet ophouden.

Met teleurstelling was daarentegen door eenige leden vernomen, dat de wettelijke regeling van het zeevaartkundig onderwijs in verband zal worden gebragt met de herziening der wet op het middelbaar onderwijs. Deze leden vreesden, dat dien ten gevolge deze zoo zeer gewenschte wettelijke regeling nog geruimen tijd op zich zal doen wachten.

Na het in werking treden met 1 Januarij eerstkomende van het Koninklijk besluit van 5 Mei 1877 (*Staatsblad* n°. 98) zal, naar de meening dezer leden, de vraag zich kunnen voordoen of de bestaande plaatselijke commissien ook dan nog, na dit tijdstip, de bevoegdheid zullen behouden tot uitreiking der vereischte diploma's.

VIIIste AFDEELING.

4. Eenige leden in ééne afdeeling meenden de aandacht te mogen vestigen op de gunstige werking der bestaande armenwet, en hoopte, dat de gunstige uitkomsten dier wet bij voortdurend meer en meer merkbaar zullen worden.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend, dat de in dit Verslag medegedeelde beschouwingen en opmerkingen, zoo noodig, voor mondelinge beantwoording van de Regering vatbaar zijn, en alzoo gevoegelijk in een Eindverslag kunnen worden zamengevat.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 14den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
THOOFT.
DE SITTER.
DE RAADT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1878.

Onderscheidene leden deelden mede, dat zij met genoegen hadden opgemerkt, dat de verwisseling van hoofd van dit Departement niet noodwendig weder eene verwisseling van stelsel zal medebrengen, maar dat deze Minister in den zelfden geest zal blijven voortwerken van zijn voorganger, aan wien vele heilzame maatregelen, vooral ten opzichte van de opleiding van zeelieden, te danken zijn.

Intusschen werd door verschillende leden de wensch geuit, dat zelfs reeds eene volgende begrooting de blijken dragen mogt van 's Ministers streven naar een verlaagd eindeijfer, opdat ten slotte, door spaarzaamheid, op de aangewezen tijdstippen de toegezegde vermindering worde verkregen. Ter betere beoordeeling van een belangrijk onderdeel der begrooting, verwacht men tevens uitvoering van het door den Minister aangekondigde voornemen tot eenige meerdere omschrijving en splitsing der uitgaven voor materieel, thans in art. 18 te zamen gekoppeld.

Door eenige leden werd de minder gelukkige uitkomst

bij den bouw van het ramtorenschip » *Koning der Nederlanden* » verkregen, besproken, waardoor het vermoeden wordt gewettigd dat zij, die met het ontwerpen van dat schip zijn belast geweest, of minder volledig bekend zijn geweest met de eischen voor een zeewaardig schip gesteld, of dat de eischen der scheepsbouwkunst daarbij zijn opgeofferd aan de begeerte om het schip tot elken prijs op de werf te Amsterdam te bouwen. Men drong er daarom op aan, dat wanneer schepen van buitengewone kostbaarheid, omvang of constructie moeten gebouwd worden, voortaan niet alleen de hulp der officiele deskundigen werd ingeroepen, maar dat men zich alsdan ook bedienen mogt van particuliere krachten, des noods buiten 's lands, wanneer die hier te lande niet gevonden worden. Welligt dat mindere kostbaarheid ook daarvan een der gevolgen zou zijn; want onze werven zullen vermoedelijk niet zijn ingerigt voor schepen van zoodanigen bouw of lengte, en alsdan moeten voor één schip welligt op onze werven kostbare nieuwe inrigtingen worden gemaakt, welke op particuliere werven elders reeds bestaan.

Sommige leden deelden in dit laatste gevoelen niet en beweerden dat onze werven ingerigt moeten zijn en blijven tot den aanbouw van zulke of diergelijke schepen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 14den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
THOOFT.
TEDING VAN BERKHOUT.
DE RAADT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van de hoofdstukken VII A en VII B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1878.

Hoofdstuk VII A (Nationale schuld).

Sommige leden bragten het vroeger meermalen behandeld punt, de uitgifte van certificaten onzer nationale schuld door administratiekantoren, op nieuw ter sprake en betoonden zich voorstanders van het regtstreeks uitgeven door den Staat van certificaten, waardoor aan het bezwaar van verminderde waarde der coupons zou te gemoet gekomen worden. Nu men weldra in de noodzakelijkheid zal zijn eene nieuwe geldleening aan te gaan, is de gelegenheid aanwezig dit geopperde denkbeeld aan de aandacht van den Minister van Financien aan te bevelen.

Hoofdstuk VII B (Departement van Financien).

1. In ééne afdeeling zouden de leden, die aan het onderzoek deelnamen, gaarne van den Minister van Financien, met den meesten spoed, te gemoet zien voorstellen, geschikt tot herstel van het thans bepaald verbroken evenwigt in onze financien. Andere leden, ofschoon ook zij van de noodzakelijkheid doordrongen zijn dat een einde komen moet aan den abnormalen toestand, waarin onze financien thans verkeerden, zouden echter ongaarne door te grooten aandrang tot spoed aanleiding tot overhaasting geven, maar veeleer den noodigen tijd willen laten tot behoorlijk overzicht van den geheelen stand der zaken en tot rijpe overweging der middelen tot herstel.

Meer bijzonder werd door eenige leden gewezen op de wenschelijkheid, volgens hun gevoelen, om de belasting op het personeel weder geheel tot de Rijksmiddelen te doen terugkeeren. In het verlies, door de gemeenten daaruit te lijden, meenden zij, zou o. a. kunnen worden voorzien, door de kosten voor het onderwijs ten laste van den Staat te nemen.

10de ZITTING. — 17 DECEMBER.

2. Door eenige leden werd er op gewezen, hoe bij de behandeling van meer dan één hoofdstuk der Staatsbegroting was gebleken, dat in den laatsten tijd door sommige hoofden van Departementen bij voorbaat beschikt was over gelden, voor een volgend dienstjaar nog niet wettelijk toegestaan. Men achtte deze handelwijze onregelmatig niet alleen, maar zeer afkeurenswaardig; daardoor wordt op de vrije beslissing der wetgevende magten vooruitgelopen, en men vond daarin op nieuw aanleiding om aan te dringen, dat eindelijk eene wet, houdende regeling der *financiële* verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriele Departementen, tot stand kome.

3. *Afd. VII.* In ééne afdeeling werd op nieuw de administratie der domeinen ter sprake gebragt. De, wat men noemde, fiscaliteit dezer administratie, waarover meermaals klagten zijn aangeheven, gaf op nieuw aanleiding om ernstig den wensch te uiten dat de Minister daarop bijzonder zijne aandacht vestige, opdat handhaving van regt gepaard blijve gaauw met inachtneming van billijkheid, en een einde gemaakt worde aan den, in vele gevallen, onhoudbaren toestand.

Aldus vastgesteld den 17den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
COENEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP- TEURS over het ontwerp van wet tot vast- stelling der begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1878.

Met leedwezen was door eenige leden van den Minister van Oorlog vernomen, dat bij hem wel eenige twijfel bestaat, of de voltooiing van ons vestingstelsel, binnen den termijn van acht jaren, bij de wet gesteld, zal kunnen plaats vinden. Daarentegen vernamen dezen met genoegen dat eene minder kostbare uitvoering van de vestingwet den Minister allezins mogelijk toeschijnt.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 17den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
VAN RIJCKEVORSEL.
TEDING VAN BERKHOUT.
COENEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP- TEURS over het ontwerp van wet tot vast- stelling van hoofdstuk VIII der Staatsbegroo- ting voor het dienstjaar 1878.

1. Bij het onderzoek in de afdeelingen van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting, gaven vele leden hunne ingenomenheid te kennen met de optreding van den tegenwoordigen Minister, die gedurende vele jaren blijken heeft gegeven van bijzondere studie, welke hij van de onderwerpen, dit Departement betreffende, gemaakt heeft. Terwijl van meer dan ééne zijde verklaard werd, dat men, even als tot nu toe, er niet voor zou terug deinzen, geldelijke offers te brengen voor wat werkelijk noodzakelijk blijkt voor de verdediging van het vaderland, koestert men toch ook het vertrouwen dat de Minister, gedachtig blijven zal aan het door hem steeds vooropgezet beginsel, dat alles

in ons krijgswezen vermeden moet worden, wat naar weelde zweemt, wat niet gebiedend voor het doel wordt gevorderd, en dat er steeds naar gestreefd moet worden om de middelen op te sporen, welke op min kostbare wijze toch de vereischte uitkomsten geven kunnen. De draagkracht onzer natie moet steeds daarbij in het oog worden gehouden; want het deel dat nu reeds op het eindcijfer der geheele Staatsbegrooting wordt ingenomen door de kosten van ons krijgswezen is hoogst aanzienlijk, in verhouding tot de overige uitgaven voor de huishouding van den Staat. Tegen het hooge eindcijfer dezer begrooting blijft dan ook bij onderscheidene leden steeds bezwaar bestaan en de verwachting, dat deze Minister onze defensie en ons krijgswezen tot een goed einde brengen zal, sluit de hoop niet uit dat spaarzaamheid in goeden zin opgevat, door vereenvoudiging en waar het mogelijk blijkt, door bezuiniging door hem, met het oog op onze financiële krachten, steeds en in alles zal worden betracht. Dat deze goede verwachtingen niet zouden worden beschaamd was de algemeene wensch. Eenigen verlangden echter liever van hunne ingenomenheid met het optreden van dezen Minister eerst dan te doen blijken, wanneer zij in de handelingen van dezen bewindsman daarvoor grond zouden hebben gezien en wilden daarom tot dat tijdstip hun oordeel opschorten. Intusschen gaf deze begrooting, waaruit de meeste punten, waartegen bezwaar zou kunnen gemaakt worden, verwijderd zijn, ook aan deze leden geene aanleiding tot afkeuring.

2. Omtrent de hoogstbelangrijke vraag over al of niet persoonlijke dienstpligt, gaven eenige leden te kennen, dat zij thans bij den Minister in deze of gene rigting, op dit oogenblik, niet wilden aandringen. Bij de gedachtenwisseling daarover elders gevoerd, was het intusschen aan hunne aandacht niet ontgaan, dat de Minister, naar het hun was voorgekomen, minder gehecht scheen aan zijn vroeger daarover ontwikkelde denkbeelden. Deze leden meenden er op te mogen wijzen, dat dit onderwerp allezins rijpe overweging verdient en het raadzaam toeschijnt niet te spoedig aan aandrang in deze of gene rigting toe te geven.

3. Door eenige leden werd de opmerking gemaakt dat ondanks het voorschrift van art. 4 der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64) nog gronden en kleine werken, welke niet tot militair gebruik behouden worden, nog niet zijn overgegeven aan het domein. Men drong aan op de overgave aan het domein, opdat door verkoop deze gronden meer productief gemaakt kunnen worden.

4. *Vde afdeeling.* In meer dan ééne afdeeling was met genoegen vernomen de aanvankelijk goede werking der door den afgetreden Minister van Oorlog tot stand gebragte reorganisatie der Militaire Akademie te Breda. De nieuwe inrigting schijnt, naar de aanvankelijk verkregen uitkomsten te oordeelen, goed geslaagd.

VIIde afdeeling. Vele leden hopen dat de strengere maatregelen genomen tegenover de studenten voor de militaire geneeskundige dienst, tot uitkomst hebben zullen, dat uit de instelling te Amsterdam, naar verhouding van het aantal studenten, voortaan een grooter percentageswijze getal officieren van gezondheid zal voortkomen. Tot hiertoe toch waren de vruchten dier instelling te Amsterdam, in verhouding van het getal studenten en de kosten daaraan besteed, weinig bevredigend.

IXde afdeeling. Met genoegen was door eenige leden opgemerkt, dat een onderzoek is ingesteld betreffende het bedrag der vergoelingen voor scheeps- en wagenvrachten, om tot eene herziening van het tarief te geraken. Men vertrouwde dat die herziening weldra tot stand komen zou, opdat de gemeentebesturen niet langer met bijbetaling worden belast.

XIde afdeeling. Met belangstelling wordt de uitkomst te gemoet gezien van het onderzoek naar de oorzaken van